

Een paar dagen geleden liet iemand mij voor het eerst het video knopje zien op instagram. Dat is zo dat video symbooltje in het midden onderaan de app.

Die persoon had me net verteld dat ze de avond ervoor weer per ongeluk 2 uur had zitten scrollen op haar instagram.

waarop ik zei

maar leg het me nu eens uit

ik ben namelijk niet verslaafd aan instagram

echt het lukt niet

steeds weer open ik de app

zie ik die en die heeft première daar

die is heel blij met haar kopje koffie in de zon

en die andere post een foto van een boom waarbij het blijkbaar heel bijzonder is dat er geen filter overheen zit

en na drie fotos en dan een reclame voor urineverlies inlegkruisjes

tja dat krijg je blijkbaar als je smartphone in de gaten heeft dat je bent bevallen

reclames voor inlegkruisjes voor urineverlies

de motherfokkers

in ieder geval na die 3 fotos en de reclame

scroll ik nog zo wat naar beneden een vaak ontdek ik dan een uur later dat ik blijkbaar iets anders ben gaan doen

een boterham smeren met van die dikke biologische pindakaas, wat best een secuur werkje is

een paar vierkante meter van de woonkamer opruimen (niet de hele kamer in een keer willen doen, dat is te demotiverend)

of ik ben met iemand een duplo kasteel gaan bouwen

- trouwens kleine kinderen hebben is een uitstekend middel om niet verslaafd te raken, niet aan social media, niet verslaagd aan je werk, zelfs niet aan drugs of drank denk ik, elke keer als je net wilt beginnen met je destructieve daad roept er namelijk wel iemand vanaf een toilet: ik ben klaaaaaar-

in ieder geval raak ik dus niet verslaafd

het is eerder het omgekeerde

ik vind het zo zo vreselijk saai en niet boeiend dat ik me niet echt kan voorstellen wat de halve wereld bevolking hier nu eigenlijk constant te zoeken heeft

tot ik gisteren dus met een groepje jonge mensen aan tafel zat

ik ben momenteel op tournee met een voorstelling samen met jonge mensen

meestal vind ik mezelf trouwens jong

maar er is toch echt een verschil aan het ontstaan tussen mijn 37 jarige zelf

en deze twintigers die gehuld in oversized tweedehands kleding zo nonchalant mogelijk de meest prachtige versie van zichzelf zitten te wezen, terwijl we praten over hun leven vol

liefde, genderfluid-ness en actievoeren. exciting times om een twintiger te zijn.. zoveel is zeker.

dus toen wij, ik en die jonge twintigers, aan tafel zaten voor de voorstelling en iedereen begrijpend knikte omdat dat meisje twee uur had zitten scrollen op instagram pakte ik mijn telefoon erbij

en zei

leg het me dan uit

kijk nu gewoon even met me mee:

ik doe de app open

en we zien dat puntje puntje begonnen is met repeteren

dat deze persoon een trui heeft gekocht

en dat deze persoon in een vliegtuig zit naar ergens

hoe kan je daar nu 2 uur geïnteresseerd in zijn?

het is een oprechte vraag

hoe doe je dat?

waarom het meisje zei

nee nee daar ben ik ook totaal niet in geïnteresseerd

het is dit knopje

welk knopje? vraag ik

dit, en ze wijst op het vierkantje met daarin het pijltje. het video knopje.

oh zeg ik, ik heb daar eigenlijk nog nooit op gedrukt

ik dacht dat het video symbooltje een knopje was om jezelf live te filmen ofzo, wat ik tot nu toe (en tot in de eeuwigheid) niet wil dus drukte ik er nooit op

de hele tafel valt stil

wajoo zegt dan een van de groep

heb je daar nog nooit op gedrukt??

shit ouwe

niet doen

nee nee dan moeten we niks meer zeggen

hou dat maar zo

want dat is het verslavende knopje

he? zeg ik

dit knopje?

ja dat zijn de reels!!

reels? wat zijn reels?

fuck it, ik gooi nu gewoon al mijn onwetendheid op tafel

reels, zo van reality tv?

nee gewoon reels- zo van filmpjes- zoals tiktok

tik tok

nog iets wat ik dus nog nooit echt van dichtbij heb gezien

ik weet wel dan mijn nichtje van 10 er 'enthousiast' over is

maar ik had het eigenlijk gewoon nog nooit opgezocht

dit is het dus

alsof ik voor een magisch poortje sta
alsof ik voor de eerste keer een trekje van een joint ga nemen
of een druppeltje lsd
druk ik op het knopje

de hele tafel kijkt met me mee

de reels gaan open
en ik zie een filmpje van een meisje die per ongeluk haar wenkbrauw scheert
daarna een filmpje van iemand die een taart in zijn gezicht krijgt
daarna een van iemand die een salto maakt in een meer
en dan iemand die een schilderijtje maakt van allemaal fluo verflodders

oh wat schattig zegt de persoon naast me
je hebt nog helemaal geen algoritme!
check dit
je ziet gewoon, zeg maar, alles!

omdat ik het nog nooit heb open gedaan heb ik blijkbaar alle 'interesses' van de hele
mensheid door elkaar, wat uniek is, want zodra de app doorheeft bij welke filmpjes ik blijf
'hangen' zal er een uitgekende selectie gemaakt worden van filmpjes waarnaar ik niet zal
kunnen stoppen met kijken

en voor je het weet ben je verslaafd, zegt ze

ik ben verbijsterd
maar zeg ik
maar dit zijn gewoon filmpjes..?
gewoon filmpjes van random dingen
van mensen die je niet kent
zonder einde
er is geen einde
he???

het valt even stil aan tafel

ja, dit is instagram,
zegt er dan iemand
dit is het

ik weet niet wat ik moet zeggen
ik dacht tot en met dit moment dat instagram een saaie app was waar mensen niet zo
boeiende dingen met elkaar delen, maar nu blijkt dat mijn idee van instagram eigenlijk een
soort hoogstaande inhoudelijke versie was, want de echte instagram, datgene waar mensen
aan verslaafd zijn is niks. het is niks. het zijn filmpjes van mensen die dingen frituren, zich

opmaken, random lelijke shit bouwen met plastic dingen. het is een soort youtube diarree waar nooit maar dan ook nooit een einde aan komt.

die avond kan ik niet slapen
niet omdat ik door die filmpjes scroll
maar omdat ik me een alien voel
die zojuist een kijkje heeft mogen nemen op een bizarre planeet
waar alles ander is
alsof ik een cultuurshock heb
en niet begrijp wat iedereen om me heen aan het doen is

ik besluit op te staan en het te googelen
ik begin met instagram reel addiction
en lees in een essay in the new york times dat een gemiddeld mens 262 keer per dag zijn telefoon checkt en vooral voor die reels
dat jongeren 1 tot 3 uur per dag op instagram zitten
dat deze apps ontworpen worden om je er zo verslaafd mogelijk aan te maken, zodat ze maximale winst halen uit de opbrengst van reclames
ik lees dat ze bij instagram een instagram for kids aan het ontwikkelen zijn

en dit is natuurlijk allemaal niet nieuw
al heel lang waarschuwen we elkaar voor de kracht van social media
en toen twee jaar geleden de netflix docu the social dilemma uitkwam had iedereen het erover

maar wat ik oprecht tot en met gisteren niet wist is dat het 'verslavende' van de app niet is dat je je leven vergelijkt met het sprankelende leven van influencers, dat het verslavende niet is dat je vrienden probeert te maken op een 'sociaal' platform omdat je in het echte leven niet weet hoe,
nee het verslavende is blijkbaar een diarree van compleet debiele betekenisloze filmpjes waar we als een zombie bij blijven hangen
en waarom?

ik bedoel heroïne is schijnbaar lekker
net als chocola
en wijn
en seks

maar een stroom van filmpjes
waar we helemaal helemaal niks bij voelen
of aan hebben
ik bedoel ze zijn niet perse mooi
of grappig
of boeiend
het zijn gewoon filmpjes van mensen die iets doen. punt. meer niet.

willen we dan echt zo graag ons hoofd uitzetten?
willen we echt zo graag buiten bewustzijn raken?
er niet zijn?

ons verdoven
en is dit de manier waarop?

wordt het niet eens tijd om het gewoon te benoemen zoals het is
bullshit namelijk
sorry maar dit is bullshit

en het maakt me soms zo wanhopig

ik vind het *bullshit* dat het zogezegd leuke platforms zijn
waar we elkaar vinden
en dat je je favoriete kunstenaar kunt volgen of een ecologisch cosmetica bedrijf
en dat je daardoor een 'fantastische deo' hebt ontdekt

ik vind zombieloos scrollen in ruil voor 'een prettige deodorant ontdekken' een *bullshit* deal

ik vind het *bullshit* dat we kinderen vanaf een jaar of 10 hieraan blootstellen
en ik vind het een *bullshit* argument dat we mee met onze tijd moeten, en dat kinderen nu
eenmaal op deze manier communiceren, en ze anders geen aansluiting vinden met hun
leeftijdsgenoten

ik wil dat iemand die ruis van argumenten afzet en zegt
dit is *bullshit*

iemand van 10 verdient godverdomme beter dan een app die waardeloos is
geen enkele waarde toe te voegen heeft
en ontworpen is om zo verslavend mogelijk te zijn
bullshit

steeds vaker vraag ik me af of de grote ceo's van deze wereld
die van de landbouwbedrijven in brazilie
die van de wegwerp kledingmerken
en die van social media
eigenlijk wel een geweten hebben
ik vraag me dat echt af
of niet perongeluk gewetenloos zijn een competentie geworden is waarmee je het heel
verschopt
want ik begrijp namelijk werkelijk niet hoe je 'met een geweten' de mensen om je heen
je eigen kinderen en toekomstige kleinkinderen ergens verslaafd aan wilt maken
en aan het einde van een werkdag
waarop je 25000 dollar hebt verdiend
je jezelf dan in de spiegel kunt aankijken en kunt denken
goed bezig
en nu lekker slapen
ik heb echt geen idee hoe

maar ook wijzelf
ik snap niet waarom we ons vrijwillig laten brainwashen door deze bedrijven en s nachts
uren scrollen
waarom we verdwijnen

op onze kamer
in de leegte die instagram heet
waarom we zo massaal verslaafd zijn
en dingen doen die klaarblijkelijk niet goed voor ons zijn

***

ik moet denken aan het oudergesprek wat ik onlangs had met de juf van mijn dochter
het was niet een heel opzienbarend ouder gesprekje
want mijn dochter is 3
en zoveel valt er nu ook weer niet over de kleuterklas te vertellen
waar het op neer kwam is dat ze in niveau oranje van de puzzeltrein zit
veel praat tijdens de kringgesprekken
en tijdens de middag 'flink' haar boterhammen opeet

dat laatste was een antwoord op mijn vraag
ik zei namelijk nadat we de puzzeltrein en kringgesprekken besproken hadden
en de juf aan het afronden was; oh trouwens; eet ze eigenlijk haar boterhammen op?
want die broodtrommel is altijd leeg als ze thuis komt
maar hier thuis eet ze nooit iets van wat ik voor haar maak
nooit
geen choco
geen hotdog
geen gepocheerd eitje met kaviaar
ze lust alleen maar snoep en chips
dus ik was benieuwd hoe het komt dat die brooddoos altijd magischerwijs leeg is als ze
thuiskomt..?
ja die eet die ze op hoor, zei de juf
we gooien niks weg
soms wordt er wel geruild dat wel
een cracker tegen een kaasblokje
dat soort dingen
maar ze eet het op

vreemd dacht ik
dat is dan dus toch echt een klassiek voorbeeld van 'groepsdruk', het 'goede voorbeeld'..
zet een groep driejarige samen aan tafel
en opeens eten ze alles op wat je ze voorschotelt
komkommers
stukjes wortel
je kan het zo gek niet bedenken

en dat is niet omdat ze ertoe gedwongen worden
maar gewoon
omdat iedereen het doet
en je je er dus geen vragen meer bij stelt
je doet het gewoon
dat is meteen ook onze meest krachtige en unieke eigenschap als mens

we doen dingen en leren dingen vanuit een sociale motivatie
we doen graag dingen waardoor we onderdeel zijn van een groep
of bijdragen aan een groep
omdat dat 'goed' voelt

je zou een kleuterklas heel makkelijk samen veggie knakworsten kunnen laten eten in plaats
van echte
samen laten beslissen om niet meer naar de primark te gaan
of naar ibiza te vliegen
sowieso dingen die voor een kleuter niet zo interessant zijn
maar ik bedoel
ze zouden zonder na te denken gewoon doen wat goed voelt voor de groep

hoe komt het dan dat we zodra we ouder worden we dat dan niet meer doen
we opeens enkel nog aangesproken willen worden als individu
we ons willen afzonderen en verdoven
alleen op onze kamer
verstrikt in een algoritme waar je niet meer uitkomt
en ons de hele tijd afvragen
wie ben ik
waar heb ik recht op
wat mag ik tegenwoordig nog zeggen
wat is goed voor mij
waar ligt mijn *grens*
alsof er genoeg ruimte op deze wereld is voor iedereen om een grens te trekken!
alsof het niet een grote warboel van getekende lijnen zou worden, zonder ergens nog een
stukje grond om op te staan

misschien moeten we allemaal gewoon even terug naar de kleuterschool
naar Juf Lene
samen onze jas ophangen
samen in een kring zitten en vertellen over het weekend
je vinger opsteken en wachten op je beurt
samen boterhammen opeten
samen een boek lezen
voelen dat je een groepje bent
en zodra de juf begint met de troep op te ruimen
terwijl ze waarschijnlijk zoiets roept als 'hop hop hop we ruimen alles op'
dat iedereen dan begint mee te doen
zonder na te denken, begint iedereen troep op te rapen
net zolang tot alles weer netjes is
de klas
de stad
het land
onze planeet
onze oceanen
onze stranden
onze bossen

ons hoofd

ons hart

tot langzamerhand de videoknop op instagram niet meer nodig hebben
omdat we geen behoefte meer hebben aan verdoving
geen oogkleppen meer nodig hebben voor de bende die we ervan gemaakt hebben
maar gewoon zin hebben om samen in het gras te zitten